

Letimo skupaj

NAŠI DOSEŽKI
V LETU 2022

DOPPS

BirdLife
INTERNATIONAL

Delamo za varstvo ptic
in njihovih življenjskih
okolij. S tem prispevamo
k ohranjanju narave in
dobrobiti celotne družbe.

Spoštovane članice, spoštovani člani,
dragi ljubitelji ptic in narave!

pred nami je novo letno poročilo društva. Sama si bom leto 2022 zapomnila predvsem po uspešni izvedbi kampanje za varstvo gozdov in prvem naravovarstvenem društvenem koncertu, na katerem so nas navdušili in spravili na noge skupina Gugutke in Adi Smolar. V lanskem letu so se kolegi v pisarni tudi zelo resno lotili dela za novi veliki projekt Life for seeds, s katerim nadaljujemo naša prizadevanja za ohranjanje in obnovo naravovarstveno pomembnih travšč. Dobrih novic in pozitivnih premikov, o katerih lahko preberete na teh straneh, je bilo še veliko več.

Lansko leto smo člani na več delavnicah pripravili strategijo delovanja DOPPS-a za naslednjih pet let. Ko smo se vprašali, kakšno društvo si želimo, prav dosti razprave med nami pravzaprav ni bilo potrebne. Zapisali smo, da je DOPPS osrednja naravovarstvena nevladna organizacija v Sloveniji, ki jo odlikujejo strokovnost, neodvisnost, odzivnost, transparentnost, integriteta in delovanje v javnem interesu. DOPPS je tudi matična organizacija na področju ornitologije in varstva ptic v Sloveniji, ki izboljšuje stanje populacij ptic in njihovih življenjskih okolij. Z lastnim zgledom in s sistematičnim delom za ozaveščanje in izobraževanje

javnosti, še posebej mladih, v društvu prispevamo k dvigu zavesti o varstvu ptic, pomenu ohranjanja narave in trajnostnega razvoja. Zapisali smo tudi, da bomo še naprej skrbeli, da bo DOPPS finančno stabilna in neodvisna organizacija, ki s svojimi sredstvi upravlja skrbno, gospodarno in v skladu s svojim poslanstvom. Predvsem pa – in kar je morda najbolj pomembno – da naj DOPPS povezuje vse, ki želijo prispevati k varstvu narave, in jim omogoča kakovostno podporno okolje za delo, medsebojno povezovanje in izobraževanje.

Izzivov, ki nas čakajo, ne manjka. Lansko leto smo z obsežnimi požari na Krasu in pomanjkanjem vode v Primorju lahko dobili nazoren vpogled v našo prihodnost, ki bo močno zaznamovana s podnebnimi spremembami. A že nekaj mesecev kasneje smo morali opozoriti na številne strokovno sporne predloge sanacije pogorišča. Prav v teh dneh kmetje na ulicah slovenskih mest protestirajo proti prizadevanjem za zmanjšanje rabe fitofarmaceutskih sredstev in ohranjanju biodiverzitete na območjih Natura 2000. Njihova jeza je zaradi neobstoječe komunikacije med pristojnimi institucijami na terenu in pomanjkanja ponujenih alternativ v določeni meri razumljiva. Ali lahko najdemo v teh zgodbah skupni imenovalec?

Prehod v pravično, zeleno in trajnostno prihodnost nikakor ne bo enostaven, kajti če si jo želimo, bomo morali korenito spremeniti življenjski slog in način, kako kot družba in država upravljamo z naravnimi viri. Takšno prihodnost si bomo morali zgraditi sami, kajti namesto nas je ne bo nihče drug. Pomemben je prispevek vsakega, zato cenim vašo podporo in zaupanje, da društvo lahko uresničuje to vizijo tudi v prihodnosti.

Želim vam vse dobro in se veselim druženja z vami tudi v letošnjem letu,

dr. Tanja Šumrada
predsednica DOPPS

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) je neprofitna nevladna organizacija, ustanovljena leta 1979, ki deluje v javnem interesu ohranjanja narave, varstva okolja in na področju raziskovalne dejavnosti.

Pri številnih dejavnostih združujemo več kot 1000 članov, prostovoljcev in ljubiteljev narave po vsej Sloveniji ter zaposlujemo 31 strokovnjakov z različnih področij.

ORNITOLOGI POROČAJO

Tomaž Mihelič
varstveni ornitolog

Veliki uharici na Krasu se obetajo boljši časi

Zaključili smo obsežen kohezijski projekt ZaKras, v katerem smo se lahko skupaj s Parkom Škocjanske jame in Elektrom Primorska posvetili veliki uharici Bubo bubo, in pozitivni rezultati projekta se že kažejo. Na projektnem območju so se že leta 2022 formirali štirje novi teritoriji, kar kaže na izjemno učinkovitost varstvenih ukrepov. V podkrepitev vzporedni podatki monitoringa te vrste na celotnem Krasu kažejo, da se na drugih območjih v več kot dvajsetih letih ni formiral niti en nov teritorij.

Največ je k izboljšanju razmer za vrsto pripomogla akcija izoliranja srednje napetostnih daljnovodov. Velika uharica je namreč vrsta, za katero med lovom s preže električni drogovi postanejo tipična ekološka past, na katero se vrsta ne bo mogla prilagoditi. V sklopu projekta je bilo izoliranih 1252 drogov daljnovodov napetostnega nivoja 20 Kv v skupni dolžini okrog 100 kilometrov. Ob zavedanju, da umeščanje energetskih naprav v prostor lahko močno vpliva na vrste, kot je velika uharica, so v Elektru Primorska ponosni in veseli rezultatov, poleg varnejših daljnovodov pa so zaradi zmanjšanja kratkih stikov zagotovili tudi kvalitetnejšo dobavo električne energije odjemalcem. Dvojni učinek torej.

Uničujoči vpliv daljnovodov na vrsto smo dokazali s telemetrično raziskavo, kjer so od 12 spremljanih osebkov zaradi kratkega stika na drogu v samo letu in pol umrli štirje osebki. Ker ima velika uharica na Krasu odlične razmere, so bili osebki hitro nadomeščeni, kar kaže, da je populacija na Krasu samo navidezno stabilna in gre za tipično ponorno populacijo. Poleg daljnovodom smo se posvetili tudi mirnim conam, in Parku Škocjanske jame je uspelo odkupiti najbolj ključna območja za varstvo velike uharice. Skupaj s pozitivnim učinkom izolacije daljnovodov in systemskega zagotavljanja miru okrog gnezdišč je kot rezultat projekta ponovno zaseden

»Rezultati projekta ZaKras so močno preseglji moja pričakovanja. Tako hitrega odziva populacije zares nisem pričakoval. To kaže na pravilen izbor varstvenih ukrepov, obenem pa opozarja na nujnost izvedbe le-teh tudi na drugih območjih. Svojevrstna izkušnja je bila tudi telemetrija, saj smo se z njo zelo veliko naučili, obenem pa smo pokazali, da je populacija velike uharice na Krasu ponorna, čeprav je navidezno stabilna. Prizadevanja za varstvo te vrste se torej še zdaleč ne smejo zaključiti.«

teritorij velike uharice tudi v Parku Škocjanske jame, česar si marsikdo ni upal napovedovati. Seveda reševanja problematike vznemirjanja na gnezdiščih še ni konec, smo pa v projektu uspešno preučili največje vplive. Poleg plezanja v naravnih stenah, ki najbolj zmanjšuje število gnezdišč, se je izkazalo za problematično tudi nabiranje špargljev, saj to intenzivno poteka ravno v času valjenja jajc in s tem najbolj občutljivega obdobja v gnezditvi.

Da uharico kar čim bolj približamo ljudem, smo na dveh gnezdiščih postavili žive kamere, ki zelo dobro spremljajo tamkajšnje dogajanje. Spremljanje gnezditve pa je na enem izmed gnezd pokazalo tudi zanimiv primer neuspešnih gnezditvev, kjer ima samica težave z rodnostjo in je v treh letih legla eno samo jajce, pa še to je bilo neoplojeno.

ORNITOLOGI POROČAJO

Urša Gajšek
koordinatorka izobraževanja

»K učinkovitemu varstvu narave lahko pristopimo le s skupnimi močmi, kar nam je tokrat uspelo z odliko! Veseli me, da se Slovenci zavedamo pomembnosti naravnih gozdov in da bomo skupaj naredili pomemben korak naprej k ohranjanju le-teh in vrst, ki v njih prebivajo.«

Varuhi gozdnih specialistov

Slovenci smo ponosni na veliki delež gozda, dober glas o naših gozdovih pa sega tudi v tujino. V Evropi smo med najboljšimi v sonaravnem gospodarjenju z gozdovi, a imamo kljub temu zelo malo takšnih gozdov, v katerih se ne gospodari in so popolnoma prepuščeni naravnemu razvoju. Ohranjenega imamo manj kot 1 % starega, naravnega gozda, ki ga najdemo le še v redkih gozdnih rezervatih. Prav ta je ključen za preživetje že močno zdesetkanih gozdnih specialistov, kot so koconogi čuk, divji petelin, belohrbti detel, črna štorklja in mali muhar, in številnih drugih dragocenih živalskih vrst. Ohranimo jih lahko le z odločilnim ukrepanjem.

Na DOPPS-u smo zato v letu 2022 pripravili akcijo »Varuhi gozdnih specialistov«, cilj katere je bil opozoriti, da za ohranitev naših najbolj ogroženih gozdnih vrst ptic potrebujemo več naravi prepuščenih gozdov. Zastavili smo si cilj, da kupimo 10 hektarjev gozda in ga vrnemo naravi. Nove gozdne površine, ki bodo vzete iz gospodarjenja, bodo gozdnim specialistom omogočile boljše življenjske razmere, s čimer bomo pomembno prispevali k njihovem ohranjanju.

Za doseg tega cilja smo morali zbrati 45.000 evrov, kar nam je s pomočjo več kot tisoč zavednih in srčnih posameznikov, številnih podjetij ter ob podpori številnih znanih obrazov doma (Žiga Gabrovec, Lorella Flego, Tinkara Fortuna, Ninna Kozorog, Feri Lainšček, Dejan Obrez, Adi Smolar, Marko Soršak »Soki«, Andrej Vilčnik) in v tujini (David Lindo, David Rothenberg) uspelo v osmih mesecih. Prvo tovrstno naravovarstveno akcijo DOPPS-a smo skupaj izpeljali z odliko!

V letu 2023 se na društvu že močno trudimo, da zbrana sredstva »pretopimo« v gozd. Neutrudno iščemo primerne gozdne parcele, kar se je ob trenutnih razmerah na trgu izkazalo za precejšnji izziv. Predvsem si želimo kupiti 10 hektarjev sklenjenega gozda na območju, kjer se pojavlja katera izmed ciljnih vrst gozdnih specialistov. Če nakup sklenjene površine ne bo mogoč, bomo odkupili več (a ne več kot pet) gozdnih ekocelic, ki bodo izboljšale pestrost gozdov in gozdnim specialistom zagotovila mesta za gnezdenje, prehranjevanje in zatočišče.

Gozdnim specialistom se kmalu obeta 10 hektarjev novih gozdnih površin, v katerih bodo lahko prebivali. Napredek lahko spremljate na spletni strani www.gozdnispecialisti.si.

ORNITOLOGI POROČAJO

Katarina Denac
varstvena ornitologinja
vodja projekta LIFE FOR SEEDS

»Že v letu 2022 so se prostovoljci izkazali kot zelo pomembni za izpolnjevanje projekta – z nami so delili informacije, kje so dobro ohranjeni travniki, pomagali so nam nabirati semenske mešanice za obnovo travnikov, bili so mentorji otrokom na raziskovalnem taboru v Posočju. Vsem iskrena hvala. Priložnosti za sodelovanje bo v prihodnjih letih še veliko – veseli bomo vaše pomoči!«

Vdahnimo življenje travnikom!

Septembra 2021 je DOPPS skupaj s štirimi partnerji – Kmetijskim inštitutom Slovenije, Javnim zavodom Krajinski park Goričko, Javnim zavodom Triglavski narodni park, Notranjskim regijskim parkom – pričel uresničevati projekt LIFE FOR SEEDS (LIFE20 NAT/SI/000253), ki ga sofinancirajo Evropska unija iz programa LIFE, Sigrid Rausing Trust in Ministrstvo za javno upravo.

K prijavi projekta nas je spodbudilo izredno slabo stanje travniških habitatnih tipov in gnezdil, ki jih sicer na papirju varuje Natura 2000. Nekatere rastlinske vrste so zaradi neprimerne upravljanja travnikov že izginile, enako se dogaja tudi s pticami. V projektu bomo vzpostavili semensko banko za 300 vrst rastlin, značilnih za suhe travnike z orhidejami, volkovja in presihajoča jezera. Vanjo bomo shranili 12.000 vzorcev semen z 21 območij Natura 2000. Gensko pestrost bomo zagotovili tako, da bomo na posameznem območju semena nabirali na okoli 20 različnih travnikih, v partnerskih parkih pa na 40–100 lokacijah. Iskanje ustreznih travnikov za nabiranje semen je ekipo DOPPS zaposlovalo večino rastne sezone 2022. Pregledanih je bilo več kot 1500 travnikov, od tega jih je bila približno polovica ustrezno ohranjenih. Ti so bili konec leta vneseni v portal naravovarstveno pomembnih travnikov, do katerega lahko dostopate na povezavi <https://travniki.dopps.si/>. Testno smo pričeli z nabiranjem, sušenjem, čiščenjem in pakiranjem semen ter podatke o njih vnesli v aplikacijo »Semenska banka«, ki je javnosti dostopna tule: <https://api.banka.dopps.si/javni/#/>. Obdelovalci travnikov, na katerih bomo nabirali semena, bodo zanje dobili odškodnino. Poleti smo se lotili tudi obnove travnikov v Naravnem rezervatu Ormoške lagune (NROL), kjer bomo suhe travnike skušali vzpostaviti na nekdanji njivi, pašniku in nasutju z

mešanico proda in zemlje. Pri obnovi travnikov, ki bo potekala tudi v partnerskih parkih, bomo uporabili lokalne semenske mešanice ter zeleni mulč – to je odkošana vegetacija z zrelem, ne pa še odpadajočim semenom, ki se takoj po odkosu prenese na travnik v obnovi, raztrese in povalja, da se zagotovi stik semen s podlago. Material za obnovo v NROL-u smo dobili na nasipih Ptujkega jezera. Skupaj bomo v projektu obnovili več kot 74 ha travnikov na sedmih območjih, med drugim tudi v NR Iški morost in NR Škocjanski zatok. Na manjši njivi v NROL-u smo v letu 2022 pričeli s poskusom preverjanja kalivosti semenskih mešanic, nabranih na petih območjih Natura 2000. Naša dolgoročna želja je namreč, da bi se v Sloveniji vzpostavila pridelava lokalnega, avtohtonega semenskega materiala, ki ga ta hip pri nas skorajda ni mogoče dobiti.

Več o projektu si lahko preberete na <https://lifeforseeds.si/>.

ORNITOLOGI POROČAJO

Primož Kmecl
varstveni ornitolog

»Leta 2022 smo dosegli pomemben mejnik – pogoste vrste ptic popisujemo že polnih 15 let! S tem dosežkom se lahko postavimo ob bok drugim narodom v Evropi. Za kmetijske vrste beležimo zmeren upad; v zadnjih osmih letih (od leta 2014) je trend stabilen, oboje velja tudi za travniške vrste. Tako indeks kmetijskih vrst v celoti (73,9 %) kot indeks travniških vrst (56,3 %) sta sicer še vedno zelo nizka.«

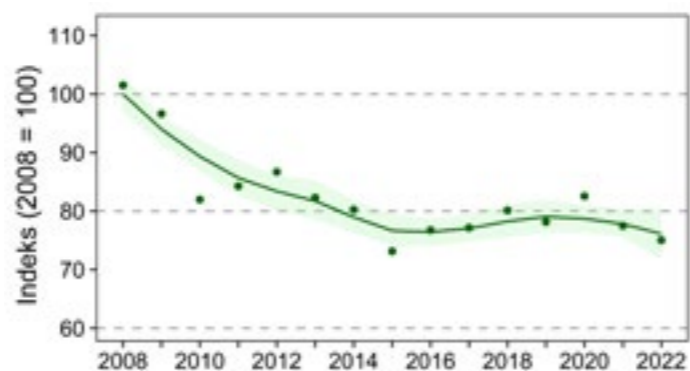
Prvih 15 let popisov pogostih vrst ptic

V letu 2022 smo dosegli pomemben mejnik – pogoste vrste ptic v Sloveniji popisujemo že polnih 15 let! S tem dosežkom se lahko postavimo ob bok drugim narodom v Evropi in smo tudi uspešno vključeni v shemo PECBMS (Vseevropski cenzus pogostih vrst ptic). Lahko primerjamo trende ptic na regionalni ravni, rezultati na nivoju kontinenta pa se uporabljajo v pomembnih naravovarstvenih študijah. Naš popis je obenem pomemben dosežek državljanske znanosti, večino popisa opravijo naši prostovoljci v bližini svojega domačega kraja. To nam omogoča pogled od povsem lokalne dinamike nihanja populacij vrst do izračuna nacionalnih indeksov in indikatorjev (kazalnikov). Tako na evropskem kot nacionalnem nivoju se ta kazalnik (indeks pogostih vrst ptic) uporablja kot merilo za ohranjenost narave.

Popisujemo na 152 transektih v kmetijski krajini in 64 transektih v gozdu. Poleg trenda kmetijskih vrst vsako leto izračunamo tudi trende travniških vrst, selivk in generalistov (vrst, ki zasedajo široko paleto življenjskih okolij). Za kmetijske vrste beležimo zmeren upad; v zadnjih osmih letih (od leta 2014 naprej) je trend stabilen, oboje velja tudi za travniške vrste. Tako indeks kmetijskih vrst v celoti (73,9 %) kot indeks travniških vrst (56,3 %) sta še vedno zelo nizka. Številke pomenijo odstotek prešteti parov v letu 2022, glede na izhodiščno leto 2008. Upadajo tudi generalisti, vendar zelo počasi (indeks 87,2 %), večina upada ptic kmetijske krajine pa je posledica upada travniških vrst. Najnižje indekse imajo naslednje travniške vrste: repaljščica (31,9 %), repnik (33,2 %), poljski škrjanec (42,1 %) in drevesna cipa (50,5 %); značilnost teh vrst je, da so vezane v precejšnjem delu svojega habitata na obsežnejše površine ekstenzivno vzdrževanih travnikov

oziroma ekstenzivno obdelovanih njiv. Na trende vrst njihov selitveni status verjetno ne vpliva. Če nas lahko dogajanje v kmetijski krajini skrbi, pa preliminarni podatki o trendu pogostih gozdnih vrst kažejo na povišanje indeksa po letu 2014, kar je morda posledica obsežnega žledoloma in zahteva dodatno poglobljeno analizo.

Vse zasluge za opravljeno popis grede našim prostovoljnim popisovalcem, moram pa tudi omeniti korektno sodelovanje z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Glede kmetijskih vrst lahko pričakujemo, da bodo načrtovani ukrepi v Shemi za okolje in podnebje in drugi ukrepi, ki jih predvideva Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo, verjetno pozitivno vplivali na trende ptic kmetijske krajine, če se bodo izvajali v zadostnem obsegu in na ciljnih površinah.

Graf: Slovenski indeks ptic kmetijske krajine.

Telemetrija kotorn v Severni Makedoniji

Poroča: Tomaž Mihelič

Ornitologija v Makedoniji se bliskovito razvija in v želji, da tudi tam začnejo z naprednimi telemetričnimi raziskavami, so se kolegi obrnili na nas po pomoč, da jim prenesemo ustrezno znanje. Za ciljno vrsto smo si izbrali kotorno, saj je to v Makedoniji lovna vrsta, njeni premiki med letnim in zimskim habitatom pa so varstveno relevantni, saj lahko pokažejo, da se gnezdeča populacija, ki je sicer zaščitena v zavarovanih območjih, v negnezditvenem času premakne na območja, kjer te ptice intenzivno lovijo.

Za območje smo si izbrali NP Galičica nad Ohridskim jezerom. Izkušnja lova je bila izjemna, saj je bilo zaradi odprtosti terena največ pozornosti namenjeno kamuflaži. Poleg lova je bila zelo pomembna naloga ekspedicije tudi ta, da z vrlinami uspešnega odlavljanja ptic in pravnega nameščanja telemetrijskih oddajnikov izobrazimo kolege. Tereni so bili tudi zaradi tega momenta izjemni, saj so se makedonski ornitološki kolegi izkazali kot izjemni in zelo pozorni gostitelji. Teren zato ni prinesel samo uspešne namestitve oddajnika na samca kotorne Roka in samicu Erebo, marveč smo se nagledali še zakrkanih srakoperjev, egiptovskih jastrebov, zlatovrank, južnih sokolov in južnih postovk. Severna Makedonija je dežela, od katere se lahko tudi mi zelo veliko naučimo. Predvsem to,

ORNITOLOGI POROČAJO

koliko biodiverzitet lahko premore kulturna krajina, če ni intenzivirana.

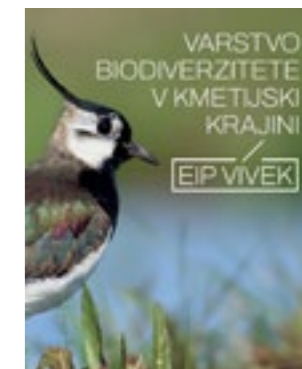
Varstvo biodiverzitet v kmetijski krajini

Poroča: Tjaša Pršin

Za nami je drugo leto projekta EIP VIVEK – Kmetovanje z(a) biodiverzitetu na nižinskih kmetijah v Sloveniji, ki ga delno financirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija iz podukrepa 16.5. Na Ljubljanskem barju, Dravsko-Ptujsko-Središkem polju in Goričkem smo preizkušali različne ukrepe za izboljšanje gnezditvenih in prehranjevalnih razmer izbranih vrst ptic kmetijske krajine. Ugotovili smo, da poljski škrjanci zaplate neposejanih tal, ki so jih kmetje ustvarili ob setvi žit, s pridom uporabljajo kot razgledišča, prehranjevališča, pevska mesta in za spopade s sosodnimi samci. V okviru ukrepa za varstvo pribe smo iskali in diskretno označevali njihova gnezda. Tem so se kmetje pri obdelavi površin izognili, z deli na predelih z označenimi gnezdi pa nadaljevali šele potem, ko so pribe speljale mladiče. Tako smo v lanskem letu označili in obvarovali sedem gnezd prib. Na Goričkem smo na projektnih površinah potrdili en gnezdeč par hribskih škrjancev, ki je gnezdil na njivi z ozimnim žitom. Z lastnikom zemljišča smo se dogovorili za zakasnitev kmetijskih opravil na zemljišču z gnezdom in tako preprečili njegov propad. Poleg tega smo preizkušali tudi ukrepe za izboljšanje razmer za opraševalce in ohranitvenega stanja travniških habitatnih tipov: zasadili smo mejici v dolžini prek 600 m, vzpostavili cvetni in travno

deteljni pas, površine s praho ter z uporabo sveže pokošenega rastlinskega materiala z zreliimi semeni preizkusili ukrep za obnovo travniških habitatnih tipov.

Pripravili smo tudi priročnik, v katerem smo predstavili značilnosti izbranih ciljnih vrst ptic kmetijske krajine, travniških habitatnih tipov, med projektom pridobljeno znanje in širši učinek teh rešitev na kmetijsko pridelavo, varstvo narave in podnebje. Priročnik je prosto dostopen v digitalni obliki na spletni strani DOPPS (zavihek Publikacije) ali na spodnj QR kodi.

Januarsko štetje vodnih ptic

Poroča: Luka Božič

Leta 2022 smo 26. zapored uspešno izpeljali januarsko štetje vodnih ptic (IWC) na območju celotne Slovenije. Štetje v takšnem obsegu ne bi bilo mogoče brez velikega vloženega truda množice prostovoljnih popisovalcev in predanega dela lokalnih koordinatorjev ter drugih sodelavcev.

Med štetjem je 263 popisovalcev pregledalo 1492 km popisnih odsekov na rekah in obalnem morju ter 207 drugih lokalitet (163 stoječih in 44 tekočih voda). Štetje je potekalo v tednu s hladnim vremenom, zaradi česar je bila večina stoječih vodnih teles po državi v celoti ali pretežno zaledenela (mnoge brez ptic), vključno z mokrišči na Obali.

Z 52.986 preštetimi osebki, pripadajočimi 63 vrstam, sta bili tako skupno število vodnih ptic kot število zabeleženih vrst nadpovprečni. Tako kot med vsemi štetji doslej smo tudi leta 2022 največ vodnih ptic prešteli na števnem območju reke Drave, in sicer 22.804 (43,0 % vseh vodnih ptic). Zabeleženo število vodnih ptic na Obali je najmanjše doslej, s čimer se je dolgotrajni niz podpovprečnih števil na tem števnem območju povečal na 10 let. Med največjimi doslej sta bili števili vodnih ptic na območju Spodnje Save in Savinje.

Mlakarica je bila znova daleč najštevilnejša vrsta (41,5 % vseh vodnih ptic). Po številu preštetih osebkov sledijo čopasta črnica (6,4 %), krehelj (5,5 %), liska (5,0 %) in kormoran (5,0

%). Število 1000 preštetih osebkov je preseglo še nadaljnjih sedem vrst, med njimi prvič doslej veliki žagar. Od redkejših vrst smo popisali gago (drugo opazovanje v januarskem štetju vodnih ptic), žličarko (2.), kravjo čapljo (4.) in rjasto kozarko (5.). Beločela gos je v času štetja na zadrževalniku Medvedce dosegala 1% regionalne populacije. V primerjavi s predhodnimi štetji je bilo leta 2022 opazno nadaljnje povečevanje števila velikih žagarjev na spodnji Savi in Kolpi.

Naravni rezervat Škocjanski zatok

Poročajo: Bojana Lipej, Borut Mozetič in Domen Stanič

Enako kot v preteklih letih so bile tudi leta 2022 glavne prioritete upravljanja Škocjanskega zatoka usmerjene v ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega in brakičnega dela rezervata in s tem zagotavljanje primernih ekoloških razmer za varovane rastlinske in živalske vrste. Skrbeli smo za ustrezen nivo vode v laguni, predvsem med gnezditveno sezono, omejevali negativne vplive iz okolice, v sodelovanju z botanikom Josipom Otopalom nadaljevali z zasejanjem domorodnih drevinskih in grmovnih vrst ter dosejevanjem oligotrofnih mokrotnih travnikov kot tudi z odstranjevanjem tujerodnih invazivnih rastlinskih in živalskih vrst.

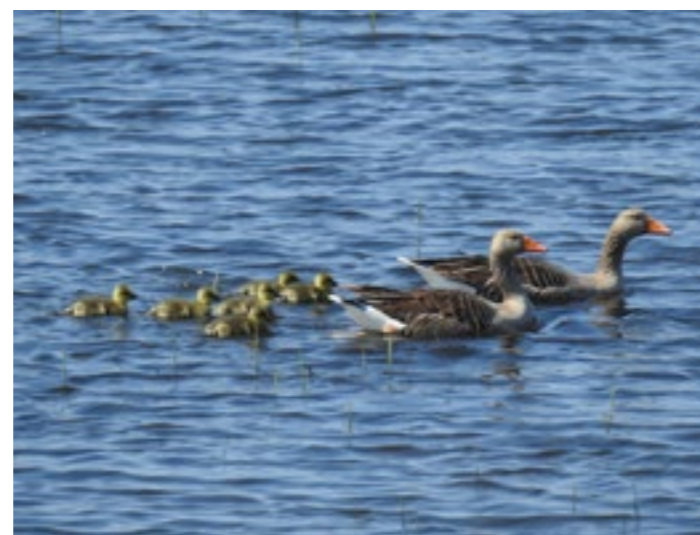
V okviru sredstev iz Sklada za podnebne spremembe smo konec leta 2022 zaključili s izdelavo projektne dokumentacije: »Poglabljanje sekundarnih kanalov ter ureditev habitatov v brakični laguni Naravnega rezervata Škocjanski zatok«, ki je osnova za začetek izvedbe ukrepov s ciljem zmanjšanja ogroženosti, ki jo varovanim habitatom in vrstam območij na stiku morja in kopnega, kakršno je območje Škocjanskega zatoka, prinašajo podnebne spremembe. Ukrepi vključujejo poleg povečanja pretočnosti lagunskih kanalov in zmanjšanja poplavne ogroženosti ob povišanem plimovanju tudi oblikovanje novih in zvišanje obstoječih muljastih polojev, namenjenih ohranjanju Natura 2000 habitatnih tipov kot tudi gnezdišč in prehranjevališč mnogih vrst ptic.

Po dveletnem obdobju skromnejšega obiskovanja rezervata zaradi pandemije smo lahko leta 2022 ponovno nadaljevali z organiziranjem utečenih programov obiskovanja NRŠZ, jih redno dopolnjevali v skladu s potrebami in željami obiskovalcev

ter skrbeli za sprejem, usmerjanje in ponudbo za obiskovalce v trgovini in baru. V centru za obiskovalce smo gostili več kot 20 različnih dogodkov, pri katerih so se organizatorji in udeleženci odločili tudi za dodatno ponudbo v obliki pogostitev in ogleda rezervata.

Gnezditvena sezona v Škocjanskem zatoku je bila zelo uspešna; v brakični laguni smo tako prešteli do 100 gnezd navadne čigre in z barvnimi obročki opremili 88 njenih mladičev, malih čiger je bilo 10 parov, polojnikov od 14–15 parov, rdečenogih martinčev od 11–12 parov in vsaj 4 pari beločelega deževnika. Na sladkovodnem delu rezervata pa so štiri pari sivih gosi uspešno speljali po 5–6 mladičev, ponovno pa je bilo zabeleženo tudi gnezdenje para rjave čaplje in 5 parov čapljice.

Povečala se je tudi čreda kamarških konj, in sicer se je 20. aprila skotil žrebiček Cvetko, ki je dobil ime po bujno cvetoči naravi, dva tedna kasneje pa žrebiček Dren, poimenovan po domorodnem grmu.

Naravni rezervat Ormoške lagune

Poročata: Ana Vaupotič in Luka Božič

V gnezditveni sezoni smo znova posebno pozornost namenili vzdrževanju ustreznih gladin vodnega dela rezervata, kar omogoča uspešno gnezdenje ciljnih vrst in obstoj njihovih habitatov v zelenem obsegu. Rezultati monitoringa so potrdili, da so zlasti populacije nekaterih gnezdišč trstič v odličnem stanju, kar je posledica razvoja obsežnih sestojev trsta (8 ha) v prvih štirih bazenih. Rakar (38 parov), srpična trstnica (12 parov) in trstni cvrčalec (8 parov) so v letu 2022 presegli zastavljene ciljne velikosti gnezdečih populacij, tem pa se približujejo tudi populacije čapljice (6 parov), mokoža (6 parov) in male tukulice (4 pari). Prvič doslej sta v rezervatu uspešno gnezdila dva para rjavega lunja, sicer redne gnezdiške območja od leta 2010. Z opazovanjem samice z mladiči v bazenu 3 nam je znova uspelo potrditi gnezdenje kostanjevke, ene izmed prioriteten vrst. V bazenu 5 smo se razveselili dolgo pričakovanega gnezdenja polojnika, ki pa je domnevno zaradi neugodnih vremenskih razmer v času izleganja jajc ostalo zgolj pri poskusu. Zagotavljanje ustreznih gnezdišč in zaščita potencialnih gnezdišč vrste pred pašnimi živalmi bo ena izmed prednostnih nalog v letu 2023. Zaradi suše ter pašnih potreb in navad vodnih bivolov smo bili nekoliko manj uspešni pri zagotavljanju skromno poraslih blatnih in plitvo poplavljenih površin. Kljub temu so se v selitvenem obdobju v rezervatu nekatere ciljne vrste vodnih ptic, zlasti race (kreheljc, konopnica, reglja), ustavljale v pomembnih številih. Zanje se je kot zelo uspešen ukrep izkazalo oblikovanje večje sklenjene odprte vodne površine z delno odstranitvijo nasipa med bazenoma 3 in 4, opravljeno v lanskem letu. Na območju bazenov, vključno s travišči in robnimi predeli gozdov, je leta 2022 skupaj gnezdilo 58 vrst ptic, v rezervatu pa je bilo

ugotovljenih 70 vrst vodnih ptic. Tako kot vsako leto je bilo med njimi tudi nekaj redkejših vrst, največ pozornosti opazovalcev ptic pa je za en teden v aprilu požel dolgokljuni greznik, ki je bil zabeležen sploh prvič v Sloveniji.

Na področju izobraževanja v rezervatu smo v preteklem letu zabeležili skoraj dva tisoč vodenih obiskovalcev, med katerimi slabo polovico zastopajo šolske skupine z izvedbo naravoslovnih dni. Individualno je rezervat obiskalo veliko ljudi iz vseh delov Slovenije in tudi tujine. Avgusta smo se razveselili podmladka v hlevčku, štirim ponijem in kozi se je pridružil žrebiček, ki smo ga poimenovali Orion. Prav tako se je povečala čreda bivolov, skotilo se je 12 mladičev. Oktobra smo ob svetovnem dnevu ptic selivk organizirali dan odprtih vrat. Udeležilo se ga je okrog 70 obiskovalcev, ki so si lahko ogledali obročkanje ptic, opazovali ptice z izkušenimi ornitologi in tudi poskusili vino iz ormoške vinske kleti.

Naravni rezervat Iški Morost

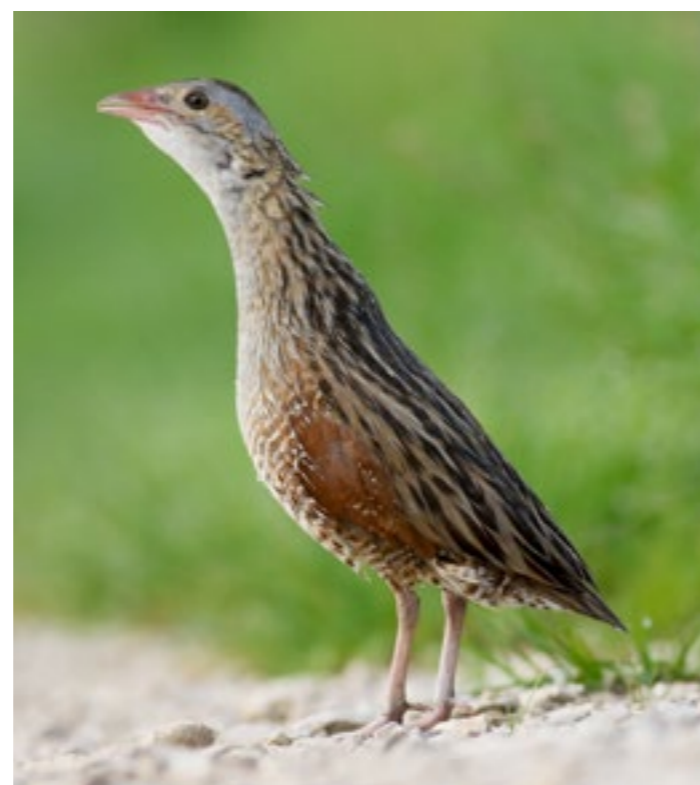
Poročata: Matej Gamsler in Željko Šalamun

Dogajanje v Naravnem rezervatu Iški morost je potekalo v znamenju največjega društvenega kohezijskega projekta Poljuba, ki je usmerjen v varstvo kosca in barjanskega okarčka. Pred začetkom pomladi smo za lažje popisovanje ptic gnezdilk kupili novo optično opremo; daljnogledi in nočna kamera so nam bili v veliko pomoč pri uspešno opravljenih šestih dnevni in dveh nočnih kartirnih popisih gnezdilk. Popisujemo z namenom beleženja odziva ptic gnezdilk na različne načine in frekventnost številnih gospodarskih opravil, ki so med trajanjem projekta Poljuba z vidika travniškega naravovarstva precej intenzivni. Le s takšnim načinom smo lahko renaturirali domala celoten travniški kompleks v rezervatu, ki je poprej žalostno izgubljal bitko z monokulturo tujerodne invazivne zlate rozge, ki je kazila značilni barjanski videz rezervata in njegov tipični živelj. Rezultati popisov vegetacije razkrivajo, da smo zmanjšali pokrovnost zlate rozge za več kot 80 %, hkrati pa so rezervat naselile številne nove rastlinske vrste, ki so prave predstavnice barjanskih travniških združb. Skratka, uspeh!

Z novo, močnejšo motorno koso smo se uspešno spopadali z zaraščanjem najbolj ekstenzivnih travnikov, na katerih domujejo barjanski okarčki. Tu poteka zgodba o (za zdaj) zelo uspešni translokaciji ogroženega metulja iz edine preostale izvorne populacije na Ljubljanskem barju, omejene na parcelo ali dve. Na teh travnikih k sreči rozga ne uspeva tako dobro, problematična pa je krhlika. Ugotovljamo, da točkovna košnja ni dolgoročno rešitev za omejevanje zaraščanja, zato vzpostavitev ugodnega ravnovesja ostaja izziv za prihodnje. Dogajanje v rezervatu smo maja popestrili s Koščevim izletom,

jeseni pa smo s prostovoljno delovno akcijo zasadili novo mejico, ki bo pripomogla k raznovrstnosti življenjskih prostorov.

Lepo vabljeni na obisk NRIM-a.

Raziskovali smo Posočje

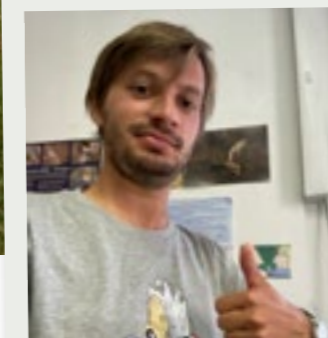
Reka Soča vsako leto privabi trume obiskovalcev, da lahko občudujejo naravne lepote, ki jih je skozi tisočletja izklesala s svojim divjim tokom, ali pa ta tok izkoriščajo za adrenalinska doživetja. Ornitologom poleg idile ponuja še odlično izhodišče za raziskovanje zelo raznolikih pokrajin Posočja in s tem tudi pestre biotske raznovrstnosti ptic. Slednje je bil povod, da smo v letu 2022 vas Soča izbrali za že 33. Mladinski ornitološki raziskovalni tabor, ki je združil 24 mladih ornitologov iz vseh koncev Slovenije.

Tabor je potekal od 26. junija do 3. julija pod pokroviteljstvom projekta LIFE FOR SEEDS, s katerim želimo prek varstva ogroženih travnikov pomagati tudi redkim travniškim pticam. Prav zato smo letos nekaj pozornosti namenili tudi spoznavanju rastlin in njihove vloge v naravnem ekosistemu.

Kot je pri ornitologih že v navadi, je tabor zaznamovalo zgodnje vstajanje, vendar smo tokrat pomanjkanje spanca lahko deloma nadoknadili v popoldanskem času, saj je tudi v Posočju pošteno pripekalo.

Na taboru je delovalo šest skupin, ki so raziskovale travniške ptice, ptice prodišč, ujede, rjavega srakoperja, hribsko listnico, lastovke in hudournike. Vsaka skupina pa je ob svojem raziskovalnem delu seveda opazila še mnogo drugih zanimivosti. Tako smo med zanimivejšimi vrstam ptic zaznali slegurja, kosca, beloglavega jastreba, planinskega orla, čebelarja, skalnega plezalčka, belko, kotorno in skalnega strnada. Skupaj smo na taboru zabeležili vsaj 94 vrst ptic! Iz rastlinskega sveta so bili med zanimivejšimi najdbami lepi čevljc, trokrpi koralasti greben, rdeča naglavka, oblasta kukavica, zvezdasta kukavica, kranjska lilija, planika in nemški strojevec.

MLADI POROČAJO

Tilen Basle
koordinator izobraževanja

›Tekom tabora smo mentorji dokazali, da smo se zmožni spopasti z mnogimi izzivi. Bili smo vozniki, kuharji, fotografi, mediatorji, psihologi, animatorji, sodniki, predavatelji, komiki, gorski vodniki, košarkarji, šahisti, slikarji, sladole-darji, influencerji, programerji, občasno ornitologi.‹

Tabor se je tudi letos zaključil z javno predstavitvijo rezultatov dela na taboru v Infocentru Triglavsko roža na Bledu. Tako smo predstavitev pripeljali bližje ljudem in promet že preobremenjene doline Trente zmanjšali za vsaj 20 vozil.

Uspešno smo zaključili še en tabor in mladim raziskovalcem omogočili teden druženja, raziskovanja in ustvarjanja s sovrstniki. Organizacijo vsakega tabora nam močno olajšajo številne organizacije in posamezniki, in tudi tokratni tabor ni bil nobena izjema. Našo globoko zahvalo tako prejmejo Tanja Menegalijska in ekipa Triglavskega narodnega parka, OŠ Bovec, Božo Bradaškija in Ana Zornik, Rok Rozman (Balkan River Defence) in Natureta. Vsi so poskrbeli, da nam je bilo na taboru udobno, da smo dobro jedli in se česa novega naučili. Hvala!

Pomurska sekcija

Poročata: Daša Donša in Anja Cigan

Pomurska sekcija je v letu 2022 organizirala pet ornitoloških izletov s skupaj 62 udeleženci, in sicer na območju Gornje in Dolnje Bistrice, Kota in Petišovec ob reki Muri, v Spodnjem Kocjanu v Slovenskih goricah ter v Budincih na Goričkem. Najbolj obiskan je bil Izlet ob Evropskem dnevu opazovanja ptic v Dolnji Bistrici s kar 16 udeleženci. Organizirali smo predavanje o gnezdkah ob reki Muri, ki se ga je udeležilo 14 poslušalcev. Člani sekcije smo se aktivno udeleževali popisov različnih ciljnih vrst na območju Pomurja, kot so IWC, popis srednjega detla, hribskega škrjanca, bele štoklje ter SIPKK. Februarja smo na Goričkem pregledali in očistili 255 gnezdilnic ter izdelali 30 gnezdilnic za ptice pevke. Marca smo skupaj z Zavodom RS za varstvo narave na reki Muri pripravili gnezditveno steno za breguljke. V Slovenskih goricah smo obnovili travniški visokodebelni sadovnjak, kjer smo obrezali in odstranili belo omelo s 24 sadnih dreves. Ponovno smo nameščali gnezdilnice za smrdokavro v Radgonsko-kapelskih goricah. Na Gregorjevo smo organizirali dogodek Ptiki se ženijo, v sklopu katerega smo pripravili stojnice ter vodene izlete na treh lokacijah s skupaj 50 obiskovalci. Uspešno smo se predstavili tudi na kiparski koloniji Re: Pannonia.

IZ DELA SEKCIJ DRUŠTVA V LETU 2022

Štajerska sekcija

Poroča: Eva Horvat

Na območju Štajerske sekcije smo člani društva leto 2022 začeli z dvema tradicionalnima izletoma v Mestni park Maribor in na Mariborski otok ter sodelovanjem pri januarskem štetju vodnih ptic. V prvi polovici leta smo še imeli spletna predavanja, in sicer o pegasti sovi, selitvi dvoživk in ptičjem petju. Marca smo v Zlatoličju uredili 20 metrov gnezdilne stene za breguljko in vodomca. Poleti smo v njej prešteli 114 aktivnih rogov. Spomladi smo obiskali ribnik Vrbje in imeli priložnost opazovati jato osmih srednjih žagarjev. Aprila so naši člani zabeležili več zanimivih opazovanj, in sicer dolgokljunega greznika v NR Ormoške lagune, rjasto kozarko na Čretah in polarne slapnike v svatovskem perju na Teharskem jezeru. Avgusta se je devet najpogumnejših s čolni spustilo po reki Dravi in dan opazovanja rečnih ptic zaključilo z druženjem ob ognju. Oktobra smo v okviru Evropskega dneva opazovanja ptic organizirali izlet na Račke ribnike in zadrževalnik Medvedce. Vikend za tem smo se družili na dnevu odprtih vrat Naravnega rezervata Ormoške lagune in garali na delovni akciji čiščenja gnezditvenih otokov na Ptujskem jezeru. Po zaslugi te akcije v letu 2021 je leta 2022 na otokih gnezdlilo 213 parov navadne čigre, 1088 parov rečnih galebov in 82 parov črnoglavih galebov. Decembra smo leto zaključili s predavanjem o hranjenju ptic pozimi in tradicionalnim izletom na Ptujsko jezero. Vsem članom se zahvaljujem za organizacijo dogodkov, vsem obiskovalcem pa za obisk in izkazano podporo.

Dolenjska sekcija

Poročata: Gregor Bernard in Jani Vidmar

V letu 2022 je sekcija uspešno izpeljala vrsto dogodkov, namenjenih otrokom osnovne šole in vrtca v Škocjanu, ter aktivnosti, vezane na projekt Medgeneracijsko stičišče v naravi. Delavnice in predavanja so potekala v Metelkovem domu v Škocjanu, druge aktivnosti pa na terenu ob Radulji in v Zdravcih.

Pegasta sova je vrsta, ki ji posvečamo veliko pozornosti že od leta 2017. V minulem letu smo namestili pet novih gnezdilnic. Pri tem lahko pohvalimo domačine, ki so nam dovolili postaviti gnezdilnice na njihove gospodarske objekte. V eni izmed gnezdilnic je par pegaste sove ponovno uspešno gnezdlil.

Prvi popis v sezoni je popis vodnih ptic IWC. Pred popisom smo pripravili izlet v Vrbino, kjer smo obnovili znanje prepoznavanja vodnih ptic. V letu 2022 je bil ponovno na vrsti naš najljubši popis - popis vodomca. Z veseljem lahko poročamo, da Krka v spodnjem toku ohranja status reke z največjo gnezditveno gostoto vodomca v državi. Vsi drugi popisi so potekali po ustaljenem programu. Med popisom ptic kulturne krajine pa smo se na transektu razveselili aktivnega gnezda črnega škarnika.

Učna pot Glinokopi v Zalogu je po odprtju v letu 2021 lepo zaživela. Marca smo tako na strokovni izlet popeljali

novomeške študente varstva okolja in komunale in jim med drugim predstavili tudi ptičji svet na učni poti in ob reki Temenici. Redno sodelujemo tudi pri vodenju tradicionalnega izleta v Krakovski gozd. Tokratna tema so bile naše sove.

Moto Dolenjske sekcije ostaja druženje članov in ozaveščanje javnosti o pomen ohranjanja narave, ptic in njihovih življenjskih okolij.

Sekcija od Kolpe do Barja

Poroča: Muhamed Delić

Člani društva, ki delujemo v sekciji Od Kolpe do Barja, smo se v preteklem letu najpogosteje srečevali na vodenih ornitoloških izletih ob reki Rinži in ob Reškem jezeru pri Kočevski Reki, ob rekah Ribnica in Bistrica na območju Občine Ribnica in ob Ribniškem jezeru v Kočevju. Izleti k Ribniškemu jezeru so pritegnili tudi največ udeležencev. Posamezni izleti okoli jezera so bili organizirani ob različnih letnih časih, ko so udeleženci lahko opazovali različne vrste ptic. Ta raznolikost je prispevala k večji pestrosti in zanimivosti predstavitve ptičjega sveta v našem okolju. Skupaj smo na tem območju zabeležili že 155 vrst ptic, med njimi tudi nekatere redkejšje vrste, kot so zlatouhi ponirek, školjkarica, brkata sinica in črnoga čigra.

Kljub temu, da se naš seznam opazovanih vrst ptic iz leta v leto povečuje, nam to lahko da lažen vtis o ustreznosti habitatov ptic na posameznih območjih, še posebej ob Rudniškem jezeru, saj neustrezni posegi in drugi vplivi posameznikov kot tudi lokalne skupnosti, kažejo na neustrezen in izredno pereč odnos do naravnega okolja. Trenutno najbolj stopa v ospredje problematika povečanega turističnega in športnega ribolova ter številnih namernih požiganj podrastit večjih razsežnosti. Zato smo v sekciji, skupaj z drugimi deležniki, pričeli z aktivnostmi za ponovno vzpostavitev mirne cone in umestitvijo naravoslovne učne poti na SZ delu jezera, vključno z njegovim zaledjem.

Sodelovali smo tudi pri različnih društvenih dogodkih. Udeležili smo se popisov med januarskim štetjem vodnih ptic, organizirali dogodek ob evropskem dnevu opazovanja ptic in se udeležili prireditve v NRŠZ-u v Kopru, ki ga je s svojim obiskom počastila tudi sedanja predsednica Republike Slovenije.

Januar

Ptice okoli nas v letu 2022

Zadnji teden januarja smo že štirinajsto leto zapored preštevali ptice, ki se zadržujejo v bližini naših domov. Najštevilčnejša vrsta je bil znova domači vrabec, katerih smo našli kar 2085. Temu je po številu sledila siva vrana z 2072 opazovanimi osebki in velika sinica s 1371 osebki. Vse tri vrste so po številu opazovanih ptic sestavljale kar 40 % vseh opazovanih ptic. Trem najštevilčnejšim so sledili domači golob, poljski vrabec, ščinkavec, lišček, plavček, kos in sraka. Skupaj smo našli kar 13.821 ptic, ki so pripadale 73 različnim vrstam.

Akcija Ptice okoli nas je v letu 2022 združila 892 opazovalcev. Še posebej nas veseli, da je bilo med nami veliko otrok, ki so se akciji pridružili v okviru pouka. Letos je bilo takšnih 639 iz 23 različnih osnovnih šol in vrtcev.

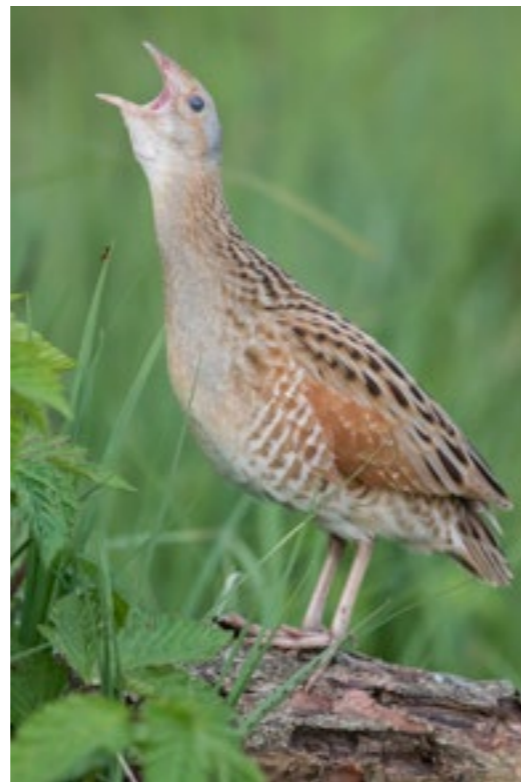
Nakup njive v NR Ormoške lagune

Na meji Naravnega rezervata Ormoške lagune smo kupili 10.865 m² veliko njivo, ki jo bomo spremenili v biodiverzitetno bogat travnik. Nakup smo izvedli v okviru projekta Life for seeds, prav tako bo renaturacija potekala v okviru tega projekta. DOPPS je tako postal lastnik še ene za naravo pomembne površine, ki funkcionalno povečuje Naravni rezervat Ormoške lagune.

Februar

Uspešna prenova kmetijsko-okoljskega ukrepa VTR: še je upanje za ptice vlažnih travnikov!

16. februarja 2022 je bil z vladno uredbo tudi formalno potrjen in sprejet predlog prenove ukrepa KOPOP za ptice vlažnih travnikov (VTR), ki smo ga s partnerji oblikovali v okviru pilotnega projekta EIP Preizkus dvostopenjskega izvajanja ukrepa VTR. Z zgodnjo košnjo lahko kmetje varujejo kosca, z različnimi stopnjami košnje pa bo posledično dosežena večja mozaičnost travnikov, kar bo ugodno vplivalo tudi na veliko večino drugih travniških vrst ptic.

Izobraževali smo se za primere pojava zaoljenih prostoživečih živali zaradi onesnaženj

9. in 10. februarja 2022 smo se prek video-platforme ZOOM udeležili dvodnevne mednarodne delavnice, ki jo je organizirala organizacija Sea Alarm v okviru evropskega projekta EUROWA2. Organizacija Sea Alarm iz Bruslja tudi na širšem evropskem prostoru deluje kot mednarodni koordinator pri strokovni pomoči ob pojavu zaoljenih prostoživečih živali zaradi onesnaženj. Delavnica, na kateri je bilo navzočih še 22 drugih predstavnikov, vladnih in nevladnih služb iz različnih evropskih držav, je udeležence seznanila z različnimi vidiki integriranega pristopa in ukrepanja ob pojavu zaoljenih živali zaradi razlitij nafte in njenih derivatov.

Marec

Gugalnica

Na Krasu je 5. marca potekala Gugalnica, kakor imenujemo sočasni skupinski popis velike uharice. Da je ravno Kras območje z največjo tradicijo teh popisov, ni naključje, saj je predvsem Kraški rob eno izmed najboljših območij za to vrsto v državi. V Parku Škocjanske jame, s katerim zadnja leta skupaj organiziramo ta dogodek, se je zbralo 164 varuhov velike uharice. To nam je omogočilo sočasen popis na več kot 50 točkah, na katerih smo skupaj potrdili 14 teritorijev te sove. Po popisu je sledilo predavanje in druženje še dolgo v noč, kakor se za ljubitelje sov tudi spodobi.

Štorklja Bela leti proti severu

Štorkljo Belo smo julija 2019 opremili z GPS-oddajnikom na gnezdu v Mateni na Ljubljanskem barju. Vsa leta se je v Afriki in na Bližnjem vzhodu uspešno izogibala številnim nevarnostim, novembra 2021 pa nas je pričelo skrbeti, saj je oddajnik prenehal pošiljati podatke. V soboto, 5. marca, pa nas je presenetila vesela novica – Bela se je spetjavila iz Sudana in se začela pomikati proti severu. Najverjetneje se je ves ta čas zadrževala na območju, kjer ni bilo mobilnega signala. Bela je vso poletje preživela v evropskem delu Turčije, jeseni pa se je ponovno vrnila v Podsaharsko Afriko.

April

Nova strategija društva do leta 2027

Na DOPPS-u smo aprila pripravili osnutek strategije društva do leta 2027. Dokument vključuje vizijo in ključne razvojne aktivnosti v obdobju 2022–2027. Po pregledu pripomb in komentarjev naših članov je osnutek obravnaval Upravni odbor in pripravil končno različico strategije DOPPS. Ta je bila sprejeta na letnem zboru članov.

Usposabljanje za kmetijska gospodarstva in delavnica za strokovnjake na Goričkem

V četrtek, 7. aprila 2022, smo v organizaciji E-zavoda in DOPPS-a na območju Goriškega organizirali usposabljanje za kmetijska gospodarstva in delavnico za strokovnjake s področja kmetijstva in varstva narave.

Na terenu smo si ogledali površine dveh kmetijskih gospodarstev, kjer v okviru projekta EIP VIVEK izvajamo ukrepe za varstvo ciljnih vrst kmetijske krajine. Dogodek je pomembno prispeval k izmenjavi izkušenj in dobrih praks. Veseli smo bili pozitivnega odziva udeležencev, ki kaže na to, da smo na pravi poti k uresničitvi cilja – pripravi in izvedbi ukrepov, ki so sprejemljivi in izvedljivi za kmetijska gospodarstva in bodo prispevali k povečanju biotske pestrosti v kmetijski krajini.

Maj

Petelinji zajtrk (po ornitološko, seveda)

V soboto (14. 5. 2022) zjutraj je v Bohinju potekal zagotovo najbolj množičen Petelinji zajtrk doslej. Pa ne tak, kot si ga predstavlja večina Slovencev, ampak skupni zajtrk vseh petelinarjev, ki so pred tem navsezgodaj sodelovali pri obsežnem popisu divjega petelina. Vsak pravi popis divjega petelina se namreč konča z zasluženim zajtrkom in pogovori s kolegi petelinarji.

V skupni akciji je bilo popisano celotno območje Jelovice, zaradi velikega števila udeležencev pa smo lahko pokrili veliko širše območje, predvsem v Bohinju in na Pokljuki. Poleg prostovoljcev DOPPS so se nam pridružili še naravovarstveni nadzorniki Triglavskega narodnega parka, z Zavoda za gozdove Slovenije in iz lokalnih lovskih družin.

Po zgodnjih popisih je bil v Bohinju organiziran slasten Petelinji zajtrk, ki ga je pripravil varuh divjega petelina Žiga Gabrovec, glavni kuhar v Žigoli in finalist MasterChef Slovenia 2021. Prek videa je udeležence nagovoril Feri Lainšček, avtor istoimenskega romana, po katerem je bil posnet tudi film. Pozdravil je ornitološko različico Petelinjega zajtrka in nam zaupal izvor tega ponarodelega imena.

Popis gliv v Škocjanskem zatoku

V soboto, 14. maja 2022, smo v sodelovanju z Gobarsko-mikološkim društvom Slovenske Istre s popisom gliv Škocjanskega zatoka obeležili Dan biotske raznovrstnosti. V okviru popisa so člani društva prepoznali pet različnih vrst gob, od katerih so dve vrsti determinirali že na terenu. To sta bili mestni kukmak, užitna goba, ki jo zelo pogosto najdemo ob poteh ali cestah, in topolova njivnica, gniloživka, ki raste v toplih krajih Istre, najraje ob topolih in je tudi užitna. Preostale tri vrste bodo morali natančno pregledati in jih določiti kasneje. Popisu gliv je sledilo predavanje priznanega mikologa Andreja Piltavra z naslovom »Klimatske spremembe in mikota«.

Junij

100 let organizacije BirdLife International

20. junija 1922 je bil v Londonu ustanovljen Mednarodni svet za varstvo ptic, ki ga danes poznamo pod imenom BirdLife International. Ta danes združuje 115 nacionalnih partnerjev z vsega sveta, med njimi tudi DOPPS. Polnopravni član zveze smo postali leta 2001.

Čigre na Ptujskem jezeru

Navadne čigre so po zaslugi številnih prostovoljcev, ki so jeseni uredili otoke na Ptujskem jezeru, tudi v letu 2022 uspešno gnezdile. Na otokih smo prešteli kar 213 aktivnih gnezd navadnih čiger, tem pa je družbo delalo še 82 parov črnoglavih galebov in 1088 parov rečnih galebov.

Orodje za upravljanje v rezervatih

Podjetje Robert Bosch d.o.o. nam je doniralo različno ročno orodje v vrednosti 6500 EUR za delo v naših naravnih rezervatih. Vodstvo podjetja je junija obiskalo NR Iški morost in se na lastne oči prepričalo o pomenu naravovarstvenih orodij pri upravljanju rezervata.

Julij

Obisk partnerjev organizacije BirdLife iz Albanije in Srbije

Julija sta nas obiskala kolega iz Društva za zaščito i proučavanje ptica Srbije in AOS-Albanian Ornithological Society. Obisk, ki ga je omogočil BirdLife Europe and Central Asia, je bil namenjen izmenjavi izkušenj, predvsem na področju dela s člani in prostovoljci. Skupaj smo obiskali tudi Naravni rezervat Iški morost in Naravni rezervat Škocjanski zatok, kjer smo se v objemu narave ob zanimivih pogovorih vsi veliko naučili.

Dobrodelnost nima meja

Društvo Humanitarček je skupaj z DOPPS-om 9. 7. 2022 organiziralo dobrodelni dogodek ob njihovi 10-letnici. Prireditelj v NRŠZ je bila namenjena zbiranju sredstev za nakup defibrilatorja v Škocjanskem Zatonu. Na prireditvi so nastopili izjemni glasbeniki Eva Barbara Vilčnik, Vesna Mlakar in Andrej Vilčnik. Ninna Kozorog pa je izkupiček s svoje slikarske razstave na dogodku prav tako namenila Zatonu. Umetnikom in obiskovalcem gre srčna zahvala za zbrana sredstva.

Avgust

Obiskali smo BirdLife Norge

Avgusta smo v okviru projekta Varuhi naravnih gozdov, ki ga financira Active Citizenship Fund Slovenija, obiskali norveške kolege BirdLife Norge. Obisk je bil v prvi vrsti namenjen prenosu izkušenj na področju izobraževanja in članstva, tamkajšnji kolegi pa so nas tudi popeljali v lokalni svet ptic.

Steno Doma upokojencev Center krasi mural ptic

Škart, upokojenci in Bunker so se ponovno zbrali na delavnici, tokrat posvečeni okoljski tematiki – ogroženim vrstam ptic. V okviru projekta "Izginjajoči v času" je na steni ljubljanskega Doma upokojencev Center nastal mural, ki bo vse mimoidoče v prihodnje spominjal na lepoto ptic in pomembnost njihovega ohranjanja. K projektu smo pristopili tudi na društvu in upokojencem pripravili predavanje o ogroženih vrstah ptic pri nas.

September

Koncert združil glasbenike in naravovarstvenike

V sredo, 7. septembra 2022 zvečer, smo na društvu v podporo kampanji Varuhi gozdnih specialistov prvič organizirali koncert. Poimenovali smo ga kar »naravovarstveni koncert«, saj smo izkupiček donacij, pridobljenih na koncertu, porabili za nakup gozda, ki ga bomo vrnili naravi. Koncerta se je udeležilo 280 poslušalcev, Gugutke in Adi Smolar pa so poskrbeli za skoraj dve uri trajajoči špil. Vzdušje je bilo enkratno!

Skupaj smo s prostovoljnimi prispevki za gozd zbrali 2168 EUR! Hvala Gugutkam in Adiju, ki so se odzvali ideji za koncert in pomagali pri njegovi organizaciji. Hvala tudi Društvu Blaž Potočnikova čitalnica, ki nas je gostila v čudovitem Ljudskem domu. Seveda pa koncerta ne bi bilo brez številnih prostovoljcev DOPPS, ki so pomagali pri izvedbi dogodka.

Svetovna konferenca BirdLife-partnerjev

V septembru je v Cambridgeu potekala svetovna konferenca partnerjev BirdLife International, ki smo se je udeležili tudi mi. Konferenca je bila priložnost za izmenjavo izkušenj, novih idej in snovanje novih mednarodnih pobud. Srečanje je bilo nekoliko slavnostno obarvano, saj je zveza BirdLife International v tem letu slavila svojo 100. obletnico obstoja.

Oktober

Evropski dan opazovanja ptic

Prvo soboto in nedeljo v oktobru že tradicionalno obeležujemo kot Evropski dan opazovanja ptic, dogodek, ki je namenjen opazovanju ptic selivk in ozaveščanju o njihovi ogroženosti. Tudi tokrat smo skupaj z 32 evropskimi BirdLife-partnerji organizirali več kot 750 dogodkov, ki so pritegnili skoraj 20.000 opazovalcev. Skupaj smo tako prešteli neverjetnih 4,6 milijona ptic!

V Sloveniji smo na društvu s pomočjo regionalnih sekcij organizirali pet dogodkov, ki se jih je udeležilo 79 ljudi. Našteli smo skoraj 6000 ptic, najštevilčnejše med njimi pa so bile škorec, kmečka lastovka in mlakarica.

Ptičarijada 2022

Že 14. Ptičarijada zapovrstjo je potekala na območju Sežanskega krasa. Tekmovalnega dela se je udeležilo 50 članov DOPPS, ki so bili razporejeni v 13 skupin. V kategoriji največ opaženih vrst je zmaga pripadla skupini Brez Kondicije (65 opazovanih vrst), fotografsko kategorijo pa je osvojila skupina Špehota (53 vrst). Popoldan so se vsi tekmovalci zbrali na družabnem delu, pridružilo pa se jim je še več članov. Vsi skupaj smo se v odličnem vzdušju in ob dobri hrani družili vse do trdne teme.

Čiščenje gnezditvenih otokov na Ptujskem jezeru

V soboto, 10. Oktobra, smo zavihali rokave in s skupnimi močmi očistili gosto zarasle gnezditvene otoke na Ptujskem jezeru, da bodo lahko naslednjo pomlad navadne čigre, rečni in črnoglavi galebi na njem spet našli primerno mesto za gnezdenje in vzrejo svojih mladičev. Delovne akcije se je udeležilo 40 prostovoljcev, za njihov trud pa se jim v imenu čiger in galebov lepo zahvaljujemo.

November

Projekcija filma »Zgodba Save«

V sredo, 10. novembra 2022, je v centru za obiskovalce Naravnega rezervata Škocjanski zatok zašumela Sava. V sodelovanju s PiNO smo v sklopu projekta Spremeni tok organizirali projekcijo celovečerca Ena za reko: Zgodba Save, ki tri kajakaše in kajakašico spremlja na razburljivem 11-dnevnom popotovanju, na katerem spoznavajo Savino divjo preteklost, temno zgodovino, barvito sedanost in negotovo prihodnost. Projekciji je sledila razprava z idejnimi vodjo in producentom filma, Rokom Rozmanom, ki je tudi ustanovitelj zavoda Leeway Collective ter gibanja Balkan River Defence, Nikom Lisjakom, okoljskim aktivistom v gibanju Mladi za podnebno pravičnost in soustanoviteljem stičišča za spodbujanje in podporo zelenih iniciativ otrok in mladih – Zelenci, dr. Miho Vivoda, vodjo društva Naredi nekaj za naravo, in Danico Sretenović, arhitektko in kustosinjo mednarodnega projekta Palača divjine, ki odpira nove perspektive videnja in vrednotenja neukročene urbane narave na primeru ozelenjene gradbene jame Krater v Ljubljani.

December

Največ prezimujočih štokeljev

V zadnjih letih v Sloveniji tudi pozimi opažamo vse več belih štokeljev. Pojav, ki je še pred dvajsetimi leti veljal za nekakšno »anomalijo«, sedaj postaja že pravi običaj. Decembra smo opazili že 12 prezimujočih štokeljev, in sicer v Ivančni gorici, Slovenskih Konjicah, Dolenjem jezeru, Logatcu in okolici Pragerskega ter Rač.

Zapuščina požara na Krasu

Na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano smo posredovali pripombe na razgrnjeni dokument Načrt sanacije gozdov, poškodovanih v požaru Goriški Kras, s katerimi opozarjamo na odstopanje od nacionalnih zavez ohranjanja narave na Krasu ter hkrati na edinstveno priložnost za obnovo tradicionalne kraške kulturne krajine z njeno izjemno biotsko raznovrstnostjo. Na DOPPS-u smo predlog skrbno preučili in zavzeli stališče, da sanacija požarišča, kot je predvidena v načrtu, pomeni korak stran na poti do ciljev ohranjanja narave, ki izhajajo iz varstvenega statusa območja Natura 2000.

Izdajatelj: Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije

Uredil: Tilen Basle

Avtorji besedil: Tilen Basle, Gregor Bernard, Luka Božič, Anja Cigan, Katarina Denac, Muhamed Delić, Daša Donša, Urša Gajšek, Matej Gamser, Eva Horvat, Primož Kmecl, Bojana Lipej, Tomaž Mihelič, Borut Mozetič, Domen Stanič, Željko Šalamun, Tanja Šumrada, Ana Vaupotič, Jani Vidmar.

Fotografije prispevali: Tilen Basle, Gregor Bernard, Polona Božič, Luka Božič, Muhamed Delić, Urša Gajšek, Simon Kovačič, Janez Leskošek, Bojana Lipej, Tomaž Mihelič, Jure Novak, Alen Ploj, Monika Podgorelec, Luka Muhič, Tjaša Pršin, Klemen Skočir, Domen Stanič, Željko Šalamun, Talja Sušec, Tone Trebar, Ana Vaupotič, Nada Žgank.

Fotografija na naslovnici: Jure Novak

Oblikovanje: Jasna Andrič

Prelom: Tilen Basle

Tisk: Schwarz print d.o.o.

Naklada: 1500

Izdano: maj 2023

Glavni sofinancerji, podporniki in partnerji:

 REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

 REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

 REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

 REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

 Interreg
SLOVENIJA - HRVAGIJA
 Interreg
ADRIATIK
 EVROPSKA UNIJA
PRISTOPELNI ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

 Life
 NATURA 2000

 CRITICAL ECOSYSTEM
PARTNERSHIP FUND
 EURONATUR

SIGRID RAUSING TRUST

 ARRS
JAVNA AGENCIJA ZA NARAVNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE
 Iceland
Lichtenstein
Norway
 Active
citizens fund

 LUKA KOPER
Part of Koper
 Elektro Ljubljana

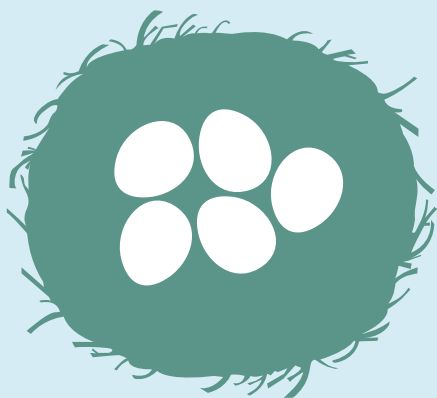
 TBP
 bankart
 BOSCH

 MESTNA OBČINA
MARBOR
 MESTNA OBČINA
LJUBLJANA
 Mestna občina
Ljubljana

 Občina Cerklje
 OBČINA SREDIŠČE OB DRAVI

 Mestna občina
Ljubljana
 EVROPSKA UNIJA
PRISTOPELNI ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

 Mestna občina
Ljubljana
 Mestna občina
Ljubljana
 GORIČKO
 Kmetijski inštitut Slovenije

Kako lahko pomagate

Članstvo

Pridružite se nam in uživajte številne članske ugodnosti in aktivnosti.

Donacija

Namenite svojo podporo neposredno izbranemu projektu in našemu delu.

Postanite prostovoljec

Pridružite se več kot 300 aktivnim prostovoljcem društva.

Čudovito darilo

Razveselite najdražje z darom, ki bo v pomoč naravi.

Posebno za vas: Vseživljenska članarina

Postanite član za vse življenje in podarite svoj prispevek k ohranjanju narave. Prestižna oblika članstva za vse, ki se zavedate velikega pomena dolgoročne podpore delovanju društva.

www.ptice.si
T 041 712 796

 www.facebook.com/pticeDOPPS

 [dopps.birdlife.slovenia](https://www.instagram.com/dopps.birdlife.slovenia)

Pridružite se nam!

Naše delo ni mogoče brez sodelovanja in radodarnosti ljudi, kot ste vi. Uspešne zgodbe lahko pišemo le skupaj, zato potrebujemo vaš glas in podporo. Vsakdo lahko prispeva in soustvarja. Veselimo se, da vas bomo spoznali.

DOPPS

